

LNV Consumentenplatform

Diermeel, voer voor discussie

Beleidsdossier

4 november 2005

Inhoud

• Hoofdstuk 1 Beleidsdossier	
1. Inleiding	3
2. De ontwikkeling van BSE en vCID	5
3. Vragen aan het Consumentenplatform	10
• Colofon	10

Beleidsdossier

1. Inleiding

Voor de bestrijding van BSE heeft de Europese Unie in de loop van een aantal jaren een uitgebreid maatregelenpakket ingesteld. Dit pakket blijkt goede resultaten op te leveren. Het aantal BSE-gevallen per jaar is duidelijk aan het afnemen. Op grond van deze verbeterde situatie en op basis van de toegenomen kennis omtrent BSE is de vraag of het maatregelenpakket versoepeld kan worden. Een aanzet tot het bespreken van mogelijke versoepelingen is gegeven door de Europese Commissie, zij heeft hiertoe een discussiedocument 'het TSE-Stappenplan' opgesteld. TSE (transmissible spongiforme encephalopathieën) is een verzamelnaam voor ziektes die vergelijkbaar met elkaar zijn, BSE (B= bovine) is de variant die bij runderen voorkomt.

Eén van de onderwerpen in de discussie is het wel of niet versoepelen van het algehele verbod op gebruik van diermeel in veevoer. Dit onderwerp ligt politiek en maatschappelijk zeer gevoelig. Te meer daar het gaat om veevoer en veevoerfabrikanten waarin het vertrouwen de laatste jaren door een aantal incidenten op de proef is gesteld.

Diermeel was tot 2000 een product dat verkregen werd door het verhitten, drogen en malen van slachtafval (delen van) dieren. Tegenwoordig is het diermeel van een andere samenstelling.

De huidige discussie gaat uitsluitend over diermeel dat wordt verkregen uit materiaal (slachtafval) van dieren die goedgekeurd zijn voor menselijke consumptie en waarvan het zogenaamde risicomateriaal is verwijderd en vernietigd. Dit slachtafval wordt in gecertificeerde bedrijven onder gecontroleerde omstandigheden verwerkt tot diermeel. In de discussie is in het TSE-Stappenplan alleen sprake van gebruik van diermeel afkomstig van pluimvee en varkens. Gebruik van diermeel afkomstig van herkauwers (runderen, schapen en geiten) in veevoer is niet aan de orde.

Tot 2000 was diermeel in Nederland een belangrijke grondstof in het voer voor varkens en pluimvee; het bevat namelijk veel hoogwaardig eiwit. Nadat aangetoond werd dat diermeel afkomstig van rundvee verantwoordelijk was voor de verspreiding van BSE en omdat er geen onderscheid gemaakt kon worden tussen diermeel van varkens, pluimvee en rundvee, is besloten om het gebruik van al het diermeel in veevoer volledig te verbieden.

In de bijlage van deze publicatie is een lijst opgenomen met de meest gebruikte begrippen en hun definities.

Gebruik van diermeel in veevoer, in Nederland en de EU

Het verbod op het gebruik van diermeel in veevoer heeft een historie die terug gaat tot 1989. Gedurende de jaren negentig is het verbod op het gebruik van diermeel in veevoerders in Nederland steeds stringenter geworden.

Tot eind jaren tachtig konden veevoerfabrikanten het veevoer samenstellen met alle beschikbare ingrediënten (granen, peulen, diermeel, enz.) die ze wensten te gebruiken. Uiteraard moesten en moeten deze grondstoffen wel aan bepaalde wettelijke eisen voldoen. Deze eisen zijn thans neergelegd in de kaderwet diervoeders. Als gevolg van de BSE-epidemie en het vermoeden dat veevoer een rol speelde bij de verspreiding van BSE, werd het in 1989 verboden om diermeel van herkauwers te gebruiken in voer voor herkauwers. In 1994 werd dit verbod uitgebreid tot het gebruik van diermeel van zoogdieren in voer voor herkauwers. Vanaf 1996 mocht er geen diermeel geïmporteerd worden uit Groot-Brittannië. In dit land was immers sprake van een ware BSE-epidemie.

Vanaf het voorjaar van 1999 geldt er een zogenaamde 'nultolerantie' voor diermeel in voer voor rundvee. Omdat het gebruik nog wel was toegestaan bij voer van varkens en pluimvee, betekende dit in de praktijk dat varkens- en pluimveevoer niet meer op dezelfde productielijnen als die van rundveevoer geproduceerd mocht worden. Dit was tot dan wel gebruikelijk. Om er zeker van te kunnen zijn dat er geen diermeel terecht kwam in voer voor herkauwers bleek het noodzakelijk om in al het veevoer het gebruik van diermeel te verbieden. Dit verbod is in Nederland (en de rest van de EU) vanaf december 2000 van kracht. Op het verbod zijn enkele uitzonderingen van toepassing. Zo mag bijvoorbeeld vismeel wel gebruikt worden in voer voor varkens, pluimvee en vissen.

Wetenschappelijk zijn er geen aanwijzingen dat TSE voorkomt in varkens of pluimvee. Het gebruik van diermeel afkomstig van deze dieren is vanuit TSE-risico gezien veilig. Echter het maken van onderscheid tussen diermeel afkomstig van herkauwers en dat van overig vee is (nog) niet mogelijk. Dit geldt dus ook voor een effectieve controle op het verbod op gebruik van diermeel afkomstig van runderen. Daarmee blijft dit vooralsnog één van de redenen voor een algeheel verbod op het gebruik van diermeel.

Controle op veevoer

Grondstoffen voor veevoer en het veevoer zelf staan onder controle van zowel de agro-industrie als de overheid. Jaarlijks wordt er in Europees verband een monitoringsprogramma opgesteld, waarin op basis van ervaringsfeiten en door middel van risico-inschatting vastgesteld wordt op welke verontreinigingen gecontroleerd gaat worden en waar in het productieproces (bijvoorbeeld: haven, transport, mengvoerfabriek of boerderij) monsters genomen gaan worden.

Daarnaast hebben veevoerfabrikanten een erkenning nodig om veevoer te mogen produceren. Deze erkenning wordt verstrekt door de Voedsel en Warenautoriteit (VWA). De VWA controleert de bedrijven periodiek op het naleven van de eisen aan de erkenning. Eventuele overtredingen worden nader onderzocht door de Algemene Inspectiedienst.

Naleving van het verbod op het gebruik van diermeel in veevoer is onderdeel van het monitorings- en controleprogramma. Zo worden er elk jaar ongeveer 2300 monsters veevoer en veevoedergrondstoffen geanalyseerd op de aanwezigheid van verboden dierlijke eiwitten. Uit de monitoringsgegevens blijkt dat de veevoedersector zich houdt aan het verbod op het gebruik van diermeel in veevoer. In 2005 is nog geen enkele overtreding met diermeel geconstateerd.

Gevolgen voor de veevoersector

Voor de veevoersector hebben de verbodsmaatregelen grote gevolgen (gehad). De productielijnen van varkens/pluimveevoer moesten fysiek gescheiden worden van de productielijnen van rundveevoer. Ook aan de aanvoer van grondstoffen en de afvoer van het veevoer naar het boerenbedrijf werd een groot aantal strenge logistieke eisen gesteld. Daarnaast moest de veevoersector op zoek naar andere eiwitbronnen. Diermeel bevat namelijk veel hoogwaardig eiwit en dat kon niet meer gebruikt worden. De kostprijs voor veevoer is als gevolg hiervan toegenomen.

Naast de problematiek rondom BSE waren er de afgelopen jaren enkele veevoerincidenten. Voorbeelden hiervan zijn dioxines in broodmeel en voedervetten. Deze incidenten hebben ertoe geleid dat de Tweede Kamer een onderzoek heeft laten uitvoeren naar het reilen en zeilen binnen de veevoersector (het rapport 'Voer tot nadenken'). Geconstateerd werd dat er binnen de veevoersector sprake is van een aanzienlijk aantal (internationale) productstromen met zeer veel handelaren en

producenten. Bovendien is er een groot vertrouwen in de sector als geheel niet op zijn plaats.

Het toezicht op de Nederlandse veevoedersector is inmiddels in handen van de centrale overheid. Daarnaast is er nieuwe EU-wetgeving (b.v. algemene levensmiddelenwet en diervoederhygiëneverordening) die nog strengere eisen stelt aan bijvoorbeeld de productie van en handel in veevoer.

2. De ontwikkeling van BSE en vCJD

In 1986 werd in Groot-Brittannië een rund ontdekt met BSE, Bovine Spongiforme Encephalopathie, of gekke-koeienziekte. Het dier vertoonde duidelijke ziekteverschijnselen en bij sectie bleken zich microscopisch kleine holtes in de hersenen gevormd te hebben waardoor ze er sponsvormig uitzagen. Een vergelijkbare ziekte bij schapen is scrapie. Ook bij mensen is een dergelijke ziekte bekend, de ziekte van Creutzfeldt-Jacob.

Al snel kregen meerdere runderen in Groot-Brittannië de gekke-koeienziekte en werd duidelijk dat er sprake was van een gevaarlijke 'besmettelijke' ziekte. De BSE-besmetting bleef niet alleen beperkt tot rundvee. Ook katten en mensen bleken vatbaar voor deze onbehandelbare ziekte. Bij mensen uit zich dit in de zogenaamde variant Creutzfeldt-Jacob Disease (vCJD). In 1996 is in Groot-Brittannië het eerste slachtoffer hieraan overleden. Tot op heden zijn er wereldwijd circa 175 patiënten die lijden aan of overleden zijn aan vCJD, van wie 157 in Groot-Brittannië en één in Nederland.

In Groot-Brittannië zijn veruit de meeste dieren met BSE gevonden, er zijn daar ruim 180.000 runderen met BSE geruimd. In de overige lidstaten van de EU zijn ongeveer 4.000 dieren met BSE gevonden. In Nederland zijn er tot nu toe 78 runderen met BSE opgespoord en geruimd.

Inmiddels is bekend dat:

- het voeren van rundvee met voer waar met BSE besmet diermeel in is verwerkt, de belangrijkste verspreidingsroute is voor BSE,
- mensen die producten consumeren van met BSE besmette runderen, de kans lopen op het krijgen van vCJD.

De risico's voor BSE en vCJD hebben geleid tot een uitgebreid en stringent pakket aan Europese maatregelen.

Europese maatregelen tegen BSE

In het kort ziet het maatregelenpakket, dat binnen de gehele EU van kracht is om te voorkomen dat BSE zich verder kan verspreiden in de runderpopulatie en mogelijk mensen kan besmetten met vCJD, er op hoofdlijnen als volgt uit:

- Uit alle runderen, ouder dan 2 jaar, die geslacht worden ten behoeve van menselijke consumptie wordt het zogenaamde Specifiek Risicomateriaal (SRM) verwijderd en vernietigd. De BSE-besmetting (prionen) verspreidt zich namelijk niet over het gehele dier, maar concentreert zich op specifieke plaatsen (bijvoorbeeld de hersenen en het ruggenmerg).
- Vanaf december 2000 is het verboden om diermeel in veevoer te gebruiken.
- Testen van alle geslachte runderen die ouder zijn dan 30 maanden op BSE. Alle dieren die positief bevonden worden op BSE worden verwijderd uit de voedselketen en vernietigd. Het standaard testen van jongere dieren is niet mogelijk, aangezien de BSE dan nog niet aantoonbaar is in het dier.

Het testen levert daarnaast vooral informatie over het verloop van de BSE-epidemie in de populatie.

Overigens gelden sinds 2001 voor in de EU geïmporteerd rundvlees uit niet-EU-landen vergelijkbare voorzorgsmaatregelen.

De gevolgen van dit maatregelenpakket zijn in het kort:

- De kans dat een consument producten eet van een rund met BSE is minimaal, immers al het materiaal dat gevoelig is voor besmetting wordt verwijderd.
- De kans dat een rund besmet wordt met BSE is minimaal, omdat er geen diermeel meer gebruikt mag worden in veevoer.
- Al enkele jaren is de BSE-epidemie in de EU duidelijk aan het afnemen.

Bovendien lijkt het aantal menselijke slachtoffers niet zo groot te worden als aan het begin van de epidemie gevreesd werd.

Communicatie over BSE

De ministers van LNV en VWS hebben vanaf het begin van de BSE-epidemie de Nederlandse consument op de hoogte gehouden van de mogelijke aanwezigheid van BSE in Nederland en de maatregelen die genomen zijn, zowel in EU verband als op nationaal niveau. Vanaf 1997, toen het eerste BSE-geval in Nederland ontdekt werd, zijn er regelmatig debatten gevoerd met de Tweede Kamer over de te nemen of genomen maatregelen.

Zoals al eerder gemeld was er begin jaren '90 veel onduidelijk over BSE. Veel vragen konden niet beantwoord worden, omdat er onvoldoende wetenschappelijke kennis aanwezig was. Wat wel duidelijk is, is dat de consument destijds zeer bezorgd was over de risico's van BSE, de veiligheid van vlees en het gebruik van diermeel. Diverse consumenten vroegen zich bovendien af of gebruik van diermeel in voer voor runderen, die per slot van rekening planteneters zijn, wel gewenst is. Ook het gebruik van diermeel, bijvoorbeeld afkomstig van varkens in varkensvoer (kannibalisme) riep een negatieve reactie op. Tevens wekte de samenstelling van het diermeel zelf (hierin werden onder andere kadavers verwerkt) afkeer. Nadere discussie over deze vragen was destijds niet of nauwelijks meer nodig, omdat het gebruik van diermeel geleidelijk aan verboden werd.

Bij de invoering van het sluitstuk van het maatregelenpakket in 2001 – het testen van alle geslachte runderen ouder dan 30 maanden – hebben de ministeries van LNV en VWS in een voorlichtingscampagne in dag- en weekbladen het publiek gewezen op de kans dat er meer BSE-gevallen ontdekt zouden worden, maar dat tegelijkertijd het voedsel juist veiliger zou worden (zie pagina hiernaast).

Op de websites van beide ministeries staat nog steeds veel informatie over BSE.

Recente ontwikkelingen

Het is mogelijk om het bestaande maatregelenpakket zonder meer in stand te houden. Echter niet elke maatregel draagt evenveel bij aan het verminderen van het aantal BSE-gevallen. Bovendien kosten verschillende maatregelen de veevoersektor, boeren en slachterijen veel geld.

Veel van de maatregelen zijn in het verleden genomen op basis van het voorzorgsprincipe, dit was gerechtvaardigd omdat bij aanvang van de epidemie weinig wetenschappelijke informatie beschikbaar was over de oorzaken. Inmiddels is de wetenschappelijke stand van zaken omtrent BSE dusdanig, dat overwogen wordt maatregelen te nemen die gebaseerd zijn op de risicobenadering. Bij een risicobenadering worden na een risicoanalyse op basis van de meest recente wetenschappelijke kennis, de risico's afgewogen tegen de kosten van het maatregelenpakket. Daarbij in ogenschouw nemend dat de risico's voor menselijke en dierlijke gezondheid niet significant mogen stijgen.

De huidige discussie in Europees verband geeft ook in Nederland aanleiding om het maatregelenpakket onder de loep te nemen en te bezien of en zo ja, onder welke voorwaarden maatregelen versoepeld kunnen worden. Een startdocument in deze discussie is het TSE-Stappenplan, dat in juli 2005 door de Europese Commissie is gepubliceerd. In het TSE-Stappenplan worden meerdere maatregelen besproken.

In het kader van het LNV-Consumentenplatform beperken we ons tot het bespreken van maatregelen op het terrein van veevoerders en het verbod op het gebruik van diermeel. Maar een discussie over maatregelen op het terrein van het veevoer moet met de nodige voorzichtigheid worden gevoerd. Dit is nodig gezien de maatschappelijk onrust in de jaren 90 over het gebruik van diermeel in veevoer, het geringe vertrouwen dat de politiek heeft in de veevoersektor en het besef dat de handel in veevoeder(grond)stoffen wereldwijd georiënteerd is.

BSE-controle in Nederland

BSE, de 'gekke-koeienziekte', is de laatste tijd veel in het nieuws. Ook Nederland is er niet vrij van: we vonden tot nu toe zo'n twee gevallen per jaar.

De ziekte vormt een risico voor mensen. Die kunnen door besmetting met BSE een nieuwe vorm van de ziekte van Creutzfeldt-Jakob krijgen. In de loop der jaren hebben we een groot aantal maatregelen getroffen om dat risico terug te dringen.

De belangrijkste **bestaande maatregel** is het verwijderen van zogenaamde risico-organen bij de slacht van koeien. Het gaat daarbij onder andere om de hersenen en het ruggenmerg. In deze delen van het rund hoopt de ziekteverwekker (het 'prion') zich op. In spiervlees (zoals biefstuk en runderlappen) is de ziekteverwekker nooit gevonden.

Sinds 1 januari van dit jaar zijn enige **extra maatregelen** van kracht. *Alle* runderen ouder dan 30 maanden worden nu bij de slacht op BSE getest. Dan heb je het over meer dan een half miljoen testen in een jaar. De maatregel is mogelijk doordat recent nieuwe, snelle BSE-testen zijn ontwikkeld die al na een dag uitslag geven. Het onderzoeken van dieren jonger dan 30 maanden is niet zinvol, omdat de ziekte daarbij vrijwel nooit is vast te stellen.

De snelle testen nemen helaas niet alle risico's op BSE weg. Ze kunnen namelijk geen beginnende BSE vaststellen. Om die reden gaan we gewoon door met de maatregel die al jaren zorgt voor zoveel mogelijk veiligheid: het verwijderen en vernietigen van risico-organen.

MEER BSE, TOCH VEILIGER VOEDSEL

Nu we dagelijks enkele duizenden runderen op BSE testen, zullen we mogelijk meer BSE-koeien vinden dan we gewend waren. Inmiddels hebben we al één geval met de nieuwe test ontdekt. Het is natuurlijk even schrikken als u dat in de krant leest. Maar het is een logisch gevolg van deze intensieve aanpak. De BSE-koeien die we zo vinden, worden vernietigd. Dat vlees kan dus niet in de winkel terechtkomen. De veiligheid van uw voedsel neemt hierdoor verder toe.

Wilt u meer informatie over BSE? Kijk dan op de internetsite van het Ministerie van Landbouw, Natuurbeheer en Visserij (LNV): www.minlnv.nl/bse of die van het Ministerie van Volksgezondheid, Welzijn en Sport (VWS): www.minvws.nl. U kunt ook bellen met Postbus 51: 0800 - 300 8051 (gratis).

landbouw, natuurbeheer
en visserij

Ministerie van Volksgezondheid, Welzijn en Sport

De twee belangrijkste versoepelingen voor diermeel die in het TSE-Stappenplan voorgesteld worden zijn:

1. Het loslaten van de nultolerantie van vismeel in voer voor herkauwers. Gebruik van vismeel levert in het kader van BSE geen gevaren op voor de consument. Indertijd bleek een verbod noodzakelijk vanwege controletechnische redenen. Indien vismeel aanwezig was in veevoer, dan kon (illegaal) gebruik van diermeel hiermee gemaskeerd worden. Inmiddels zijn de controlemogelijkheden dermate verbeterd dat eventueel gebruik van diermeel moeilijk verdoezeld kan worden.
2. Opheffing verbod op gebruik van diermeel afkomstig van niet-herkauwers in veevoer voor niet-herkauwers.
Op dit moment zijn er geen testen beschikbaar die diermeel afkomstig van varkens, pluimvee en runderen in veevoer van elkaar kunnen onderscheiden. Het is wel de verwachting dat deze testen binnen afzienbare termijn op de markt komen. Aangezien diermeel van varkens en pluimvee geen gevaar opleveren in het kader van BSE, zou dit diermeel wellicht weer kunnen worden toegestaan in veevoer. Vooruitlopend op geschikte controletesten zou de nultolerantie van dit diermeel in veevoer opgeheven kunnen worden.

Maatregelen die wel van kracht blijven, zijn bijvoorbeeld het verwijderen en vernietigen van risicomateriaal (SRM) en het vernietigen van besmette dieren. Om het verloop van de BSE-epidemie te kunnen blijven volgen is het voorlopig nog wenselijk om ook het monitoringsprogramma in stand te houden.

Standpuntbepaling Nederland

Ten behoeve van de standpuntbepaling van Nederland over het TSE-Stappenplan in EU- en internationaal verband peilt LNV de mening van diverse maatschappelijke partijen. De mening van de consument is hierbij ook van belang. LNV onderzoekt of het verantwoord is en wat de eventuele mogelijkheden kunnen zijn om diermeel in veevoer weer toe te staan. Ook de Raad voor Dierenaangelegenheden zal hierover een advies uitbrengen. Dit advies zal nader ingaan op de belangen en afwegingen die een rol spelen bij het mogelijk versoepelen van het verbod op het gebruik van diermeel in veevoer en welke versoepelingen haalbaar en acceptabel zijn.

Bij het bepalen van het standpunt van Nederland ten aanzien van de te nemen maatregelen spelen een aantal dilemma's een rol. Deze dilemma's kunnen onderverdeeld worden in vier categorieën.

- Gezondheid: Is het op dit moment mogelijk om af te stappen van het voorzorgsprincipe en over te gaan tot een meer op risico gebaseerde benadering?
- Ethisch: Gezien de vragen die bij de consumenten leven is het dan wel wenselijk om herintroductie van diermeel in veevoer te overwegen? Zaken waar aan gedacht worden zijn bijvoorbeeld het 'kannibalisme'-aspect, het gebruik van diermeel in voer voor planteneters en de eigenschappen van diermeel.
- Milieu: Door het diermeelverbod worden momenteel hoogwaardige eiwitbronnen vernietigd. De veevoedersector heeft daardoor b.v. extra gebruik gemaakt van soja en vis als eiwitbron. Soja wordt geassocieerd met weinig duurzame teelt in landen als Argentinië en met de kap van regenwouden en vis met overbevissing.
- Economie: Staan de kosten van een totaal diermeelverbod in goede verhouding tot het (bovenmatig) afdekken van alle risico's.

3. Vragen aan het LNV-Consumentenplatform

Een discussie met de consument over de mogelijke versoepeling is wenselijk, omdat door de BSE-epidemie in de jaren negentig nogal wat maatschappelijke onrust is ontstaan over het gebruik van diermeel in veevoer. Destijds was een uitgebreide discussie niet noodzakelijk, vanwege het afgekondigde algehele verbod.

Aan het LNV-Consumentenplatform worden concreet de volgende vragen gesteld:

- Is de consument geïnteresseerd in de kwaliteit en de samenstelling van het veevoer, anders dan dat veevoer geen negatief effect op de menselijke gezondheid moet hebben?
- Accepteert de consument een (gedeeltelijke) afschaffing van het verbod op het gebruik van diermeel in veevoer? Welke aspecten en overwegingen spelen voor de consument hierbij een rol?
  - Zo nee, waarom niet?
  - Zo ja, zijn daaraan dan voorwaarden verbonden? Zo ja, welke?
  - Welke beleidssuggesties doet u aan LNV?
- Indien de EU besluit het verbod gedeeltelijk af te schaffen, wat moet er dan vanuit consumentenperspectief in ieder geval worden geregeld of gerealiseerd?
- Indien informatie/voorlichting aan consumenten door LNV een aanbeveling is, waarover en op welke manier moet LNV dan consumenten informeren?

Colofon

Hoofdstuk 1 Beleidsdossier
Ministerie van Landbouw, Natuur en Voedselkwaliteit
070 3786868

Hoofdstukken 2, 3 en 4
Schuttelaar & Partners, Adviesbureau voor Maatschappelijke Communicatie B.V.
070 3184444
E-mail: info@schuttelaar.nl

Pers

Directie Voorlichting
Nienke van der Zee: (070) 378 4018
n.vanderzee@minlnv.nl

LNV Consumentenplatform

Directie Voedselkwaliteit en Diergezondheid
Willem Roeterdink en Eelco Klein (070) 3784453/4131
E-mail: w.roeterdink@minlnv.nl en e.klein@minlnv.nl

Meer informatie over het LNV Consumentenplatform is te vinden op:
www.minlnv.nl/consumentenplatform

Diermeel, voer voor discussie is een publicatie van het Ministerie van LNV (directie Voedselkwaliteit en Diergezondheid) in samenwerking met adviesbureau Schuttelaar & Partners.

Eerder in het LNV Consumentenplatform:

- Dierenwelzijn, willen we dat weten? (juni 2005)
- Platteland, ook voor uw vrije tijd!?! (maart 2005)
- Geeft decontaminatie veilig pluimveevlees? (december 2004)
- Natuurlijkheid, waarde voor beleid (juni 2004)
- Voedsel zonder risico: wensen en grenzen (februari 2004)
- Ons voedsel over tien jaar (oktober 2003)
- De prijs van duurzame voedselproductie (juni 2003)
- Vis als het maar verantwoord is! (april 2003)
- Genetische modificatie en voedsel, weet u wat dat is? (november 2002)
- Kiezen voor groenten en fruit (september 2002)
- Waar komt mijn vlees vandaan? (april 2002)